

อันว่าเชื่อนี้ สำคัญ

สุมาลี นิมนานุภาพ

บทนำ

ชื่อนั้นสำคัญอย่างแน่นอน สำคัญจนบางคนต้องปรึกษาหาหรือผู้รู้ในการตั้งชื่อ หรือไม่ก็เปลี่ยนชื่อใหม่เพราะใช้ชื่อเดิมแล้วไม่เจริญสมใจนึกสักที แต่ก็มีบางสังคมที่เห็นว่าชื่อนั้นสำคัญเมื่อตั้งขึ้นมาแล้วก็ต้องใช้ชื่อนั้นตลอดไป ถ้าจะเปลี่ยนก็ต้องมีชื่อเดิมกำกับอยู่ด้วย ชื่อในประเด็นหลังนั้น ได้แก่ ชื่อของชาวมาเลเซีย ประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนของเรา และยังมีความเกี่ยวข้องกับคนไทยเชื้อสายมลายูใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยอีกด้วย

ประเทศพหุสังคม

ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศพหุสังคมที่ประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ หลายศาสนา และหลายวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันได้อย่างน่าสนใจยิ่ง กล่าวคือ ประกอบด้วย 3 เชื้อชาติหลัก ได้แก่ ชาวมลายู¹ ประมาณ 60% ชาวจีน² ประมาณ 30 % และที่เหลืออีกราว 10% เป็นชาวอินเดีย³ รวมกับชนกลุ่มน้อย⁴ ต่าง ๆ เช่น ชาวอิบัน (Iban) ชาวกาตาซัน (Kadazan) ชาวดายัก (Dayak) ฯลฯ โดยมีศาสนาอิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ และยังมีศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาพุทธทั้งนิกายานและมหายาน ศาสนาฮินดู และศาสนาคริสต์ มีภาษา

มลายูหรือ มาเลเซียเป็นภาษาราชการโดยที่ยังคงให้ความสำคัญแก่ภาษาอังกฤษ จีน ทมิฬ (Tamil) ตลอดจนภาษาของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ อยู่

เมื่อมีคนหลายเชื้อชาติ ชื่อจึงหลากหลายไปตามเชื้อชาติ แต่มีหลักอยู่ว่า ยึดตามคนมลายูซึ่งเป็นชนกลุ่มหลักที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีวัฒนธรรมในการตั้งชื่อ โดยตั้งชื่อตัวแล้วตามด้วยชื่อบิดาระหว่างชื่อตัวและชื่อบิดจะมีคำบอกว่า เป็นลูกสาวของหรือลูกชายของคั่นกลาง แต่ในปัจจุบันหรือในบางท้องถิ่นอาจจะเว้นคำดังกล่าวเพียงเว้นวรรคไว้ก็เป็นที่ยอมรับกันดีในสังคมนั้น ชื่อว่าที่ตามมาคือชื่อของบิดา ไม่ใช่นามสกุล ดังนั้นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวมุสลิมจึงไม่มีนามสกุล (family name) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่ชื่อของสตรีหลังการสมรส หรือของบุตรที่มีได้เกิดจากบิดาเดียวกันในทุกกรณี ในเรื่องชื่อของชาวมาเลเซียนี้ ยกเว้นชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนซึ่งยังคงยึดถือตามวัฒนธรรมเดิมคือมีชื่อสกุล (แซ่) นำแล้วตามด้วยชื่อตัว

คำที่ใช้คั่นกลางระหว่างชื่อตัวและชื่อบิดาประกอบด้วย

bin⁵ = ลูกชาย (ของ) (ใช้สำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม)

* รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำแผนกวิชาภาษามลายู ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹ ชาวมลายู หมายถึง ชาวมาเลเซียที่มีเชื้อชาติและสัญชาติมลายูผู้เป็นเจ้าของแผ่นดิน หรือที่เรียกกันว่า ภูมิบุตร (Bumiputera)

² ชาวจีน หมายถึง ชาวมาเลเซียที่มีเชื้อชาติจีน มีบรรพบุรุษมาจากประเทศจีน

³ ชาวอินเดีย หมายถึง ชาวมาเลเซียที่มีเชื้อชาติอินเดีย มีบรรพบุรุษอพยพมาจากประเทศอินเดีย

⁴ ชนกลุ่มน้อย หมายถึง คนต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ตามเกาะ ป่า เขา ในประเทศมาเลเซียแต่เดิม ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ นับเป็น ภูมิบุตร ด้วย

⁵ bin อ่านว่า บิน

binti (bte.)⁶ = ลูกสาว (ของ) (ใช้สำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลาม)

anak lelaki (a/l)⁷ = ลูกชาย (ของ) (ใช้สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาฮินดูและพุทธ)

anak perempuan (a/p)⁸ = ลูกสาว (ของ) (ใช้สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาฮินดูและพุทธ)

นอกจากนี้ยังพบว่าในชนกลุ่มน้อยในรัฐซาราวักและรัฐซาบาห์ใช้คำคั่นกลางระหว่างชื่อตัวและชื่อบิดาที่แตกต่างกันไปอีก คือ ใช้ ak หรือ a/k หรือ anak ซึ่งหมายถึง ลูก/บุตร (ของ) โดยไม่ระบุเพศก็เป็นที่น่าสนใจว่าเป็นชื่อของหญิงหรือชาย เพราะชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ นับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งมีชื่อที่คนส่วนมากคุ้นเคยกันอยู่แล้วจึงไม่มีข้อสงสัยว่าเป็นชื่อของหญิงหรือชายดังเช่น

Eric ak Edward

Jimmy ak Bundak

Freda a/k benedict Siggie Amban

Jenang a/k Bungsu

Alice anak Manggoi

Mavies ana Jeffery Jehom

ที่แปลกไปกว่านี้ก็มี คือมีผู้ใช้ d/o = daughter of (บุตรสาวของ) คั่นกลางระหว่างชื่อตัวและชื่อบิดาก็มีเช่น

Jayanthi d/o Nadardjan

ดังนั้นชื่อของชาวมาเลเซียจึงบอกถึง เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาแม่ได้อย่างชัดเจน ดังจะแบ่งได้เป็น 6 ประเภท คือ

1. ชื่อคนมลายูซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม เช่น

Azlan bin Mohd. Nor

Amir HamZah bin Abdul Latif

Baba bin Haji Ismail

Abdul Razak Mohd. Kassim = Abdul Razak เป็นลูกชายของ Mohd, Kassim

Kamariah bte. Omar

Siti Razasah Abd. Razak = Siti Razarah เป็นลูกสาวของ Abd. Razak

แม้แต่พระโอรสของสุลต่านก็ใช้หลักการตั้งชื่อเช่นเดียวกับสามัญชน เช่น

Raja Nazrin Shah Ibni⁹ Sultan Azlan Muhivvuddin Shah

2. ชื่อคนจีนซึ่งนับถือศาสนาพุทธมหายานและศาสนาคริสต์ เช่น

Yap Khoon Seng (Yap เป็น แซ่หรือนามสกุล ส่วน Khoon Seng เป็นชื่อตัว) ชื่อนี้แสดงว่าเป็นผู้นับถือศาสนาพุทธมหายาน

Matthew Chan Kui Fook (Matthew เป็นชื่อตัวที่ตั้งตามพิธีเข้าเป็นคริสต์ศาสนิกชนตั้งแต่ตอนเกิดใหม่ ๆ ส่วน Chan เป็น แซ่ และ Kui Fook เป็นชื่อตัว ชื่อนี้แสดงว่าเป็นผู้นับถือศาสนาคริสต์

3. ชื่อคนอินเดียซึ่งนับถือศาสนาฮินดูและศาสนาคริสต์ เช่น

Susila a/p Madasami (Susila เป็นลูกสาวของ Madasami) ชื่อนี้แสดงว่าเป็นผู้นับถือศาสนาฮินดู

Manimaran a/l Subramnian (Manimaran เป็นลูกชายของ Subramanian) ชื่อนี้แสดงว่าเป็นผู้นับถือศาสนาฮินดู

Paul Selvaraj a/l Joseph Thamby ชื่อนี้แสดงว่าเป็นผู้นับถือศาสนาคริสต์

Venkatarama Subramanian ชื่อยาวแล้ว ไม่ใช่ a/p หรือ a/l ก็มี ชื่อนี้แสดงว่านับถือศาสนาฮินดู ชื่อของชาวอินเดียบางครั้งก็จะมีคำบอกเพศเป็นภาษาบาลีหรือสันสกฤตปรากฏอยู่ด้วยและยัง

⁶ binti หรือ รูปคำย่อ bte. อ่านว่า บินติ

⁷ anak lelaki อ่านว่า อะนัค เลอเลากี

⁸ anak perempuan อ่านว่า อะนัค เปอเร็มป่วน

⁹ ibni อ่านว่า อิบนิ ใช้เป็นราชาศัพท์ หมายถึง ลูกชายของ เช่นเดียวกับ bin

คงมี a/l และ a/p กำกับอยู่ตามปกติ เช่น
Sarojini Devi¹⁰ a/p Algairetnam
Suresh Kumar¹¹ a/l Mahardevan

4. ชื่อคนไทยซึ่งนับถือศาสนาพุทธ และชื่อ
ชนกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาต่าง ๆ เช่น

Chanthira a/p Khunthong (จันทิรา ลูกสาว
ของขุนทอง) เป็นพุทธศาสนิกชนชาวไทยที่เกิดใน
ประเทศมาเลเซีย

Alex Fernandez R.A. Fernandez Alex เป็น
ชื่อตัว ตามด้วยชื่อสกุล Fernandez ตามวัฒนธรรม
ของชาวคริสต์ตะวันตก ของชนกลุ่มน้อยในรัฐ
ซาบาห์และรัฐซาราวัก ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนา
คริสต์ แต่ก็ยังคงแสดงวัฒนธรรมมาอยู่ไว้ด้วยการ
แสดงชื่อเต็มของบิดาปรากฏไว้ด้วย

ตัวอย่างชื่อชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ เช่น

Augustus Charles De Witt

Bernard Lo Jr.

Moria David @ Susan (Moria ตามด้วย
ชื่อบิดา David แต่ เดิมมัน Moira มีชื่อว่า Susan เมื่อ
เปลี่ยนชื่อจะต้องมีชื่อเดิมปรากฏอยู่ด้วย โดยอยู่
ข้างหลังสัญลักษณ์ @¹²) (alais = ใช้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า)
หรือ

Rohani bte. Abd. Rasol @ othman
(Rohani ลูกสาวของ Abd. Rasol หรือใช้ชื่ออีกชื่อ
หนึ่งว่า Othman) หรือ

Ahmad Abdillah @ Dillah bin Mamat
(Ahmad Abdillah หรือใช้ชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า Dillah
ลูกชายของ Mamat)

5. เปลี่ยนคนเชื้อชาติต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไปนับถือ
ศาสนาอิสลาม (เนื่องจากการแต่งงานหรือตั้งใจ
เปลี่ยนศาสนา) เช่น

Siti Asiah Kancana bte. Avdullah ชื่อนี้
คือชื่อสุภาพสตรีไทย (กาญจนา) ที่สมรสกับสุภาพ
บุรุษมลายูซึ่งจำเป็นจะต้องเปลี่ยนศาสนาจาก
ศาสนาพุทธเป็นศาสนาอิสลามตามข้อกำหนด
ของศาสนาอิสลาม เมื่อเธอมิได้มีบิดาชาวมุสลิม
เธอจึงต้องเป็นลูกสาวของพระอัลเลาะห์ ในกรณีนี้
แม้จะไม่มีสัญลักษณ์ @ แต่ก็มีชื่อเดิมคือ Kancana
ปรากฏอยู่หลังชื่อที่ถูกตั้งให้ใหม่ในวันที่ทำพิธีเข้า
เป็นมุสลิม

Mohd. Azli Lee bin Abdollah @ Lee
Cheong Beng ชื่อนี้แม้จะไม่มีชื่อเดิมปรากฏอยู่
แต่ก็มีข้อสังเกตได้ว่า Lee นั้นเป็นชื่อคนจีน และ
ตามด้วยชื่อ Abdullah ซึ่งเป็นชื่อมลายูแสดงว่าผู้
นี้เป็นคนจีนชื่อ Lee Cheong Beng เปลี่ยนมา
นับถือศาสนาอิสลาม จึงมีชื่อสกุลจีน เดิมติดตาม
และตามด้วยลูกชายของพระเจ้า แต่ทั้งนี้ก็ได้
หมายความว่าชื่อ Abdullah ซึ่งหมายถึงพระเจ้า (Al-
lah) จะเป็นชื่อของผู้ที่เปลี่ยนศาสนาเสมอไป ชื่อ
Abdullah ยังใช้เป็นชื่อของชายมลายูทั่วไปที่พบอยู่
เสมอ เช่น

Abdullah bin Haji Ahmad

Sofwan bin Haji Abdullah

Abdullah Hussin

Abdullah Idris

วิธีสังเกตว่าชื่อ Abdullah เป็นชื่อบิดาที่เป็น
ชาวมลายูหรือไม่ ให้สังเกตดูที่ชื่อเดิมที่มักจะ
ปรากฏอยู่หลังชื่อมลายู เช่น Siti Asiah Kancana หรือ
Mohd. Azli Lee ก็พอจะบอกได้ว่าเป็นผู้ที่เปลี่ยน
ศาสนามานับถือศาสนาอิสลาม

ดังนั้น Abdullah ที่ตามมาจึงมิใช่ชื่อบิดาที่แท้
จริง แต่หมายถึงพระเจ้า หรือบุตรของพระเจ้า

¹⁰ Devi = Dewi อ่านว่า เดวี หมายถึง เทพธิดา

¹¹ Kumar มาจากคำ Kumara หมายถึง เทพแห่งการสู้รบ

¹² @ ในวัฒนธรรมของชาวมลายูจะไม่นิยมเปลี่ยนชื่อ ถ้าจำเป็นจะต้องเปลี่ยนจะต้องแสดงชื่อเดิมเอาไว้หลังเครื่องหมาย @ ดังเช่น Muhammad Tohmud @ Mohamad Thamid bin Hj. Mohd Nazri bin Idris @ Mohd Idris, Mohd Azil Lee bin Abdullah @ Lee Cheong Beng

6. ชื่อที่มีคำบอกตำแหน่งนำหน้าชื่อตัว
คำบอกตำแหน่งเหล่านี้เพื่อแสดงถึงความเป็นมา
ของบรรพบุรุษ หรือคุณงามความดีต่อการทำงาน
และความจงรักภักดีต่อองค์ผู้ล้นเกล้า หรือ
บรรดาศักดิ์ที่ได้รับเนื่องจากการทำคุณประโยชน์
ให้แก่บ้านเมือง ตลอดจนตำแหน่งอันเนื่องมาจาก
ศาสนา ในเรื่องตำแหน่งนำหน้าชื่อนี้จึงสามารถ
แบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด ดังนี้

6.1 คำบอกตำแหน่งนำหน้าชื่อชนิดที่ใช้
สืบทอดจากบรรพบุรุษ เพื่อแสดงว่ามีบรรพบุรุษ
เป็นเชื้อพระวงศ์หรือเป็นขุนนางผู้ใหญ่ หรือผู้ที่มี
บรรดาศักดิ์ในแผ่นดิน รวมทั้งผู้ที่สืบสายโลหิตชาว
อาหรับ คำบอกตำแหน่งนำหน้าชื่อเหล่านี้ ได้แก่
Nik, Wan, Che, Che ku, Engku, Tengku.
Tunku, Megat¹³ เป็นต้น คำนำหน้าชื่อเหล่านี้
เป็นตำแหน่งที่ใช้สืบทอดได้ทั้งทางบิดาและมารดา
เพื่อบอกที่มาของบรรพบุรุษแต่ครั้งโบราณ ที่ใช้
แตกต่างกันไปตามรัฐต่าง ๆ เช่น

ในรัฐกลันตันจะใช้ คำบอกตำแหน่งหรือ
บรรดาศักดิ์ Tengku, Engku, Nik, Wan, Che,
Tuan และ Syed (สำหรับชาย) กับ Syarifah/
Sharifah (สำหรับหญิง) เป็นบรรดาศักดิ์สืบทอด
จากผู้สืบสายโลหิตจากอาหรับ เช่น

Tenghu Nooriza Tengku Johan (เติงกู
นูริซา บุตรีของเติงกู โจฮัน)

Engku Asbah Zammi bte Engku Wok
Zin (เริงกู อัสบะฮ์ ซัมมี บุตรีของเริงกู โวกซัน)

Syed Osman Abadi bin Syes Zainal
Abidin (ซาอะ โอสมานอะบาดี บุตรของ ซาอะ
ไซนัลอะบิดีน)

Nik Aziz bin Nik Soh (นิก อะซีส บุตรของ
นิกโซ๊ะ)

Nik Hasnah bte ibrahim (นิกฮัสนะฮ์ บุตรี
ของอิบราฮิม ผู้สืบทอดตำแหน่งทางฝ่ายมารดา)

Wan Bakree bin Wan Yaacob (วัน บากรี
บุตรของวันยาacob)

Che Zainudin bin Che Mohd. Noor (เชะ
ชัยนูดิน บุตรของเชะโมฮัมหมัดนูร)

Tuan Mohd Azran bin Tuan Husain (ต
วนโมฮัมหมัดอัสรัน บุตรของตวนฮุซายัน)

หรือในรัฐเคดาห์ จะใช้บรรดาศักดิ์ เช่น
Tunku, Syed-Sharifah, wan, Ku และ Sheikh-
Siti เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า บรรดาศักดิ์ Wan
มีใช้มากที่สุด กล่าวคือใช้ในรัฐ 14 ต่าง ๆ เช่น ยะโฮร์
เคดาห์ กลันตัน ปะหัง เปรัก ซาราวัก และตรังกานู
ส่วน Nik นั้นใช้เฉพาะรัฐกลันตัน

ดังนั้นคำบอกตำแหน่งหรือบรรดาศักดิ์ของ
ชาวมาเลเซียที่ใช้หน้าชื่อจึงบอกภูมิลำเนาเดิม
ของเจ้าของชื่อนั้นอีกด้วย เช่น

Nik Man bin Juson (นิกมัน ลูกชายของ
จูโซ๊ะ) แสดงว่าเจ้าของชื่อนี้เป็นชาวกลันตัน เพราะ
ตำแหน่ง Nik มีใช้ในรัฐกลันตันเท่านั้น นอกจากนี้
เจ้าของชื่อนี้ยังสืบทอดตำแหน่ง Nik ทางฝ่าย
มารดาอีกด้วย

Putri Junidah bte Megat Yunus (ปุตรี จู
นัยดะฮ์ ลูกสาวของ เมอกัตยูนุส) แสดงว่า เจ้าของ
ชื่อนี้เป็นคนรัฐเปรัก เพราะ ตำแหน่ง Megat-Putri
มีใช้ในรัฐเปรักเท่านั้น (Megat เป็นตำแหน่งของ
ฝ่ายชาย ส่วนฝ่ายหญิงจะใช้ Putri) หรือ Dayang
Rubiah bte Awang Dahlan (ดาแยง รูเบียะฮ์
บุตรีของ อะวังดะฮ์ลัน) แสดงว่าเจ้าของชื่อนี้เป็น
คนรัฐซาราวัก เพราะตำแหน่ง Awang-
Dayanfg มีใช้ในรัฐซาราวักเท่านั้น (Awang
สำหรับฝ่ายชาย ส่วนฝ่ายหญิงจะใช้ Dayang)

¹³ Nik = นิก, Wan = วัน, Che = เชะ, Che ku = เชะกู, Engku = เริงกู, Tunku = ตนกู, Megat = เมกัต สำหรับ Nik และ Wan ในบ้านเราบางท้องถิ่นที่จะออก
เสียงตามสำเนียงท้องถิ่นเป็น นี และ แว

¹⁴ ประเทศมาเลเซียประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ 13 รัฐ เป็นรัฐที่มีผู้ล้นเกล้าเป็นประมุขอยู่ 9 รัฐ คือ Johor = รัฐยะโฮร์, Kedah = รัฐเคดาห์, Kelantan = รัฐกลัน
ตัน, Negeri Sembilan = รัฐเนอเกอรี เซมบิลัน, Pahang = รัฐปะหัง, Perak = รัฐเปรัก, Perlis = รัฐเปลิส, Selangor = รัฐเซอลังงอร์ และ Terengganu =
รัฐตรังกานู และมีอีก 4 รัฐที่มีผู้ว่าราชการรัฐเป็นผู้บริหารสูงสุด ได้แก่ Melaka = รัฐมะละกา, Pulau Pinang = รัฐปีนัง, Sabah = รัฐซาบะฮ์, Sarawak =
รัฐซาราวัก โดยมี Kuala Lumpur เป็นเมืองหลวงอิสระที่ไม่ขึ้นกับรัฐบาลใด ๆ

อย่างไรก็ตามชาวมลายูทั่วไปที่ชื่อ Awang ก็มี เช่น Mohd. Saini bin Awang

6.2 ตำแหน่งสืบทอดในราชวงศ์และตำแหน่งที่สุลต่านพระราชทานให้เนื่องจากคุณงามความดีที่มีต่อแผ่นดิน (เฉพาะรัฐที่มีสุลต่านเป็นประมุข) ตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านี้แต่ละรัฐใช้แตกต่างกันไป พอจะสรุปเป็นตัวอย่างกว้าง ๆ ได้บ้าง เช่น ประมุขหรือผู้ปกครองสูงสุดฝ่ายชายจะใช้คำว่า Sultan/ Tuanku Sultan/Raja และ Yang Dipertuan Besar ในขณะที่ชายาหรือมเหสีของฝ่ายชายดังกล่าว จะใช้คำว่า Sultanah/ Tunanku Sultanah/ Tunku Ampuan/ Raja Perempuan และ Tengku Ampuan

6.3 ตำแหน่งตามเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่คณะรัฐบาลมอบให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติราชการอย่างซื่อสัตย์ หรือสร้างคุณประโยชน์อย่างใหญ่หลวงแก่บ้านเมือง ตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านี้แต่ละรัฐใช้แตกต่างกันไป พอจะสรุปเป็นตัวอย่างได้บ้าง คือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดฝ่ายชาย จะใช้ว่า Tun/ Dato'/ Dato' Seri/ Dato' Seri Utama/ Datuk Setia และ Datuk ในขณะที่ฝ่ายภรรยาจะได้โดยตำแหน่งของสามี ดังนี้ Tun/Datin/ Puan Seri Utama/ Datin Setia/ Dato' Seri และ Datuk เป็นต้น

6.4 ตำแหน่งทางศาสนาอิสลาม ได้แก่ ตำแหน่งของอิสลามิกชนที่ไปปฏิบัติศาสนกิจสำคัญในนครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย หรือที่เรียกว่า **พิธีฮัจญ์**มาแล้ว ฝ่ายชายที่ไปทำพิธีฮัจญ์มาแล้ว จะเรียก Haji (ฮัจญ์) และเรียกฝ่ายหญิงว่า Hajah (ฮัจญะฮ์) หรือเรียกอย่างยกย่องว่า Tuan Haji และ Puan Hajah

ข้อที่น่าสังเกตในเรื่องของคำนำหน้าชื่อนี้ ก็คือวัฒนธรรมของชาวมลายูจะให้เกียรติยกย่องและปฏิบัติกันค่อนข้างเคร่งครัดในเรื่องการเรียกขานตำแหน่งนำหน้าชื่อ ถ้าทราบแล้วก็ต้องเรียก

ขานตามตำแหน่ง เช่น เป็น Dato'/Datuk หรือเป็น Haji/Hajah มิฉะนั้นจะกลายเป็นผู้ไม่มีมารยาท ในสถาบันการศึกษาจะเรียกขานตำแหน่งอย่างชัดเจน เช่น Prof. = Professor หรือ Doctor สำหรับผู้มีปริญญาเอก หรือเรียกขานตามตำแหน่งของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ เช่น Dato' หรือ Datin (ในกรณีที่สามีได้เป็น Dato') การเรียกขานจะเปลี่ยนไปทันทีที่มีการเลื่อนตำแหน่งถือเป็นมารยาทที่ปฏิบัติสืบกันมาและเป็นการให้เกียรติแก่ผู้ได้รับตำแหน่งต่าง ๆ ด้วย

บทส่งท้าย

ชื่อและคำนำหน้าชื่อของชาวมลายูเขียนนั้นน่าสนใจและน่าศึกษาเพราะบอกอะไรแก่เราหลายอย่างว่ามีภูมิฐานะเดิมมาจากไหน นับถือศาสนาอะไร เป็นลูกของใคร มีเพศอะไร มีการเปลี่ยนชื่อหรือไม่ ถ้าเปลี่ยนมีชื่อเดิมว่าอะไร เป็นบุตรบุญธรรมหรือบุตรจากสามีเดิม หรือบุตรของพระเจ้าในกรณีที่หาบิดาไม่ได้ หรือเป็นผู้ที่เปลี่ยนจากศาสนาอื่นมานับถือศาสนาอิสลาม

สำหรับสตรีที่สมรสแล้วก็ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่ชื่อของตนและสืบเนื่องจากการที่ชาวมุสลิมมีชื่อตัวตามด้วยบิดาชื่อ คนไทยเชื้อสายมลายู หรือคนไทยอิสลามโดยเฉพาะใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล) ก็ได้ยึดหลักเดียวกันนี้ตราบนานกระทั่งมีพระราชบัญญัติขนานนามสกุลเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2456 คนไทยมุสลิมส่วนหนึ่งตั้งนามสกุลใหม่แล้วไป จดทะเบียนเป็นนามสกุลของตน เช่น พิศสุวรรณ วรณศิริกุล ภูมิณรงค์ ภูษทธานนท์ เนาวเกตุ และ สิทธิมนต์ เป็นต้น แต่อีกส่วนหนึ่งได้ใช้ชื่อบิดาที่อยู่หลังชื่อตัวไป จดทะเบียนเป็นนามสกุลก็มีมาก ดังเช่น เช่น เจ๊ะเลาะ มะอาลี ดาโอะ สะมะแอ อาแวะหะมะ แวฮิเกา หะยิยะชา ภูปูเต๊ะ โต๊ะมิง สาและ จี วิ หะยิฮิฟ

¹⁶ Datin' หรือ Datuk มีความหมายเหมือนกันแต่ตัวสะกดต่างกันตามกฎเกณฑ์ของแต่ละรัฐ

และ อาดัม เป็นต้น นอกจากนี้ชาวไทยมุสลิมส่วนหนึ่งยังมีชื่อเป็นภาษาอาหรับสำเนียงท้องถิ่นอีกด้วย ด้วยการออกสำเนียงท้องถิ่นประกอบกับความไม่แม่นยำ ในเรื่องสะกดการันต์ของเจ้าหน้าที่ทะเบียน จึงทำให้ดูว่าชาวไทยอิสลามมีชื่อและนามสกุลแปลกไป เช่น

ชาวาวี ปะดอเม็ง
นอโรฮาดายี ดาโอะ
นือฮิม นิมัด
นุรไฮซา ปุกาปูแด
นาตือเราะฮ์ อูมา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ฉลองวันพระบรมราชาสมภพครบ 8 รอบ และ 100 ปีของพระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, คณะกรรมการ, สารานุกรม
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เล่ม 1. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์ 2523.
ประยูรศักดิ์ ชลาชนเดชะ. มุสลิมในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โครงการหอสมุดกลาง อิสลาม 2539.
Perpustakaan Negara Malaysia. Senarai Gelaran Melayu. Kuala Lumpur : Perpustakaan Malaysia, 1980.
Universiti Malaya. Konvokesyen. Kuala Lumpur : Jabatan Penerbitan Universiti Malaya, 1989
Universiti Malaya. Konvokesyen. Kuala Lumpur : Jabatan Penerbitan Universiti Malaya, 1996